

УДК 332.8:658.15

Т.В. Момот¹, В.В. Панов¹², В.Л. Шпілько¹, Т.О. Хайло¹

¹Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

²КП «Харківводоканал», м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ

Стаття присвячена дослідженню особливостей діяльності підприємств водопостачання та водовідведення та виявленню факторів загроз їх юридичній безпеці. Розглянуто регуляторне середовище діяльності підприємств водопостачання та водовідведення та ризики, пов'язані з ним. Виявлено основні причини накладення штрафів на підприємства водопостачання та водовідведення.

Ключові слова: юридична безпека, загроза, комунальні підприємства, фінансово-економічна безпека, регуляторне середовище.

Постановка проблеми

Вода є однією з найважливіших потреб в житті. Вона використовується для різних цілей, включаючи пиття, приготування їжі, зрошення та у виробництві. Хоча вода охоплює більше 70% поверхні Землі, менше 1% цього ресурсу доступно у формі прісної води для споживання. Окрім дефіциту води, існує велика кількість інших факторів загроз у діяльності підприємств водопостачання та водовідведення, що впливають на їх фінансово-економічну безпеку.

Враховуючи особливий статус підприємств водопостачання та водовідведення, з однієї сторони як комунальних підприємств, діяльність яких регулюється органами місцевого самоврядування та державою, а з другої як підприємств, що є суб'єктами природних монополій, для них характерні певні особливості при забезпеченні їх фінансово-економічної безпеки, особливо юридичної складової.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Значний внесок у дослідження та вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням безпеки підприємства зробили такі вітчизняні вчені-економісти та вчені-юристи, як Р.О. Банк, Д.О. Беззубов, О.М. Громова, В.В. Добровольська, М.Г. Ісаков, О.В. Клим, Г.В. Козаченко, О.В. Сердюченко, Л.М. Худолій, Л.Г. Чистоклетов та ін. Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Результати аналізу літературних джерел та діючої практики у цьому напрямі засвідчують, що не дослідженими залишаються питання щодо забезпечення безпеки підприємств водопостачання та водовідведення в політико-правовій сфері.

Метою статті є визначення основних особливостей юридичної безпеки підприємств водопостачан-

ня та водовідведення, виявлення чинників, що загрожують їх юридичній безпеці.

Виклад основного матеріалу дослідження

Згідно ресурсно-функціонального підходу однією з складових фінансово-економічної безпеки підприємства є юридична (правова) компонента.

Зазвичай до ключових задач забезпечення юридичної безпеки підприємства відносять:

- Систематичне відстеження змін у діючому законодавстві;
- Юридичне пророблення договірної документації;
- Правове навчання персоналу;
- Контроль за виконанням діючого законодавства;
- Підтримання високого рівня кваліфікації працівників юридичної служби підприємства;
- Прогнозування тенденцій розвитку економіко-політичного процесу;
- Належне фінансування юридичної служби підприємства;
- Всебічне правове забезпечення всіх функціональних складових економічної безпеки підприємства [1,167].

Аналізуючи рівень фінансово-економічної безпеки, більшість вчених не приділяють значної уваги юридичній безпеці підприємства. Значущість показників цієї складової при комплексній оцінці фінансово-економічної безпеки підприємств суттєво нижча фінансової, інформаційної, кадрової, техніко-технологічної складових.

Однак, якщо такий підхід може бути виправданим для більшості підприємств, діяльністю підприємств водопостачання та водовідведення, починаючи від планування обсягів виробництва, структури доходів та витрат, в значній мірі керує держава.

Відповідно виконання діючого законодавства, відстеження його змін, ймовірність штрафних санкцій мають набагато більше значення, що робить юридичну безпеку та заходи щодо її забезпечення одними з ключових в фінансово-економічній безпеці підприємств водопостачання та водовідведення.

Діяльність підприємств водопостачання та водовідведення регулюється рядом державних органів. Основними з них є:

- Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) – ліцензування діяльності та встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення суб'єктів природних монополій;
- Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон) - формування та реалізація державної регіональної політики, політики у сфері житлово-комунального господарства, а також забезпечує формування державної політики контролю у цій сфері, формування єдиної технічної соціально-економічної політики у сфері питної води та питного водопостачання;
- Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба) – контроль за регульованими цінами у сфері надання житлово-комунальних послуг;
- Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ) – проведення моніторингу за дотриманням санітарно-епідеміологічних норм стану джерел і систем питного водопостачання та якості питної води, що подається споживачам;
- Мінприроди України, Державне водне агентство України, Державна служба геології та надр України – проведення моніторингу стану водних об'єктів, які є джерелами питного водопостачання.

Також підприємства водопостачання та водовідведення як будь-які інші суб'єкти господарської діяльності є об'єктами перевірок органів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, таких як Державна служба України з питань праці (Держпраці), Державна фіскальна служба України (ДФС), Державна аудиторська служба України (Держаудитслужба) та інших.

Проведення господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення можливе при виконанні таких умов:

- Наявності у ліцензіата договорів (попередніх договорів) зі споживачами відповідно до чинного законодавства.
- Ведення бухгалтерського обліку господарської діяльності відповідно до національних

положень (стандартів) бухгалтерського обліку шляхом виділення пріоритетних звітних господарських сегментів окремо з:

- централізованого водопостачання (виробництво, транспортування та постачання питної води споживачам);
- централізованого водовідведення (відведення та/або очищення комунальних та інших стічних вод);
- кожного з інших видів діяльності.
- Наявності в суб'єкта господарювання у власності або користуванні матеріально-технічної бази, необхідної для провадження відповідного виду господарської діяльності.
- Відповідності освітнього і кваліфікаційного рівня персоналу нормативним вимогам щодо провадження відповідного виду господарської діяльності.
- Наявності атестованої лабораторії, яка здійснює виробничий контроль, або договору на виконання таких робіт з атестованими лабораторіями інших організацій.
- Наявності технологічних регламентів експлуатації об'єктів водопостачання та водовідведення.
- Наявності встановлених приладів обліку в кожній точці розподілу послуг.
- Документального підтвердження наявності у власності або користуванні мереж, споруд та інших об'єктів, необхідних для провадження відповідного виду господарської діяльності.
- Недопущення перехресного субсидіювання.
- Недопущення, зловживання монопольним становищем у будь-якій формі [5].

Суб'єкти господарювання, що здійснюють господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення, повинні дотримуватись великої кількості актів законодавства, зокрема тих, якими регулюється діяльність у сфері природних монополій і сфері централізованого водопостачання та водовідведення (Рис. 1).

Під час здійснення заходів державного контролю у сфері водопостачання та водовідведення перевіряється дуже багато питань дотримання законодавства. Перш за все, це наявність ліцензії на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення, що видається відповідно до постанови НКРЕКП. Також перевіряються відповідність місцезнаходження, місця здійснення господарської діяльності та найменування ліцензіата даним вказаним для отримання ліцензії та своєчасне та у встановленому порядку повідомлення про зміни відповідних даних, особливо в матеріально-технічній базі та чисельності у штатному розписі.

**Нормативно-правові акти,
дотримання яких перевіряється під час здійснення планових та
позапланових заходів державного контролю у сфері централізо-
ваного водопостачання та водовідведення**

<p>Кодекси України: Кодекс України про надра Водний кодекс України</p>	<p>Акти НКРЕКП: Порядок розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та постановою НКРЕКП постанова НКРЕКП «Про затвердження Порядку встановлення вимог щодо провадження суб'єктами природних монополій господарської діяльності, яка не належить до сфери природних монополій, та обмежень щодо суміщення видів господарської діяльності суб'єктами природних монополій та суб'єктами господарювання на суміжних ринках у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення» постанова НКРЕКП «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення» постанова НКРЕКП «Про затвердження Правил організації звітності, що подається суб'єктами господарювання у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» постанова НКРЕКП «Про затвердження Порядку розрахунку та встановлення ставки внесків на регулювання» постанова НКРЕКП «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення» постанова НКРЕКП «Про затвердження Правил організації та ведення обліку за ліцензованими видами діяльності суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення» постанова НКРЕКП «Про затвердження Порядку визначення регуляторної бази активів суб'єктів природних монополій, що провадять (мають намір провадити) господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення» постанова НКРЕКП «Про встановлення регуляторної норми доходу на регуляторну базу активів для суб'єктів природних монополій, що провадять (мають намір провадити) господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення» постанова НКРЕКП «Про подання суб'єктами господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг фінансової звітності до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» постанова НКРЕКП «Про затвердження форм звітності НКРЕКП № 13-НКРЕКП-водопостачання (квартальна) «Звіт щодо показників надійності водопостачання та якості питної води» та № 14-НКРЕКП-водопостачання/водовідведення (квартальна) «Звіт щодо показників комерційної якості надання послуг з централізованого водопостачання та (або) водовідведення» та інструкцій щодо їх заповнення»</p>
<p>Закони України: Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» Закон України «Про природні монополії» Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» Закон України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» Закон України «Про Загальнодержавну цільову програму "Питна вода України" на 2011 - 2020 роки»</p>	
<p>Акти Кабінету Міністрів України: постанова КМУ «Про затвердження Порядку ведення окремого обліку доходів і витрат на підприємствах, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення» постанова КМУ «Деякі питання виконання інвестиційних програм у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення» постанова КМУ «Про затвердження порядків зарахування коштів на поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків за інвестиційними програмами, використання зазначених коштів і здійснення контролю за їх витрачанням у сферах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення» постанова КМУ «Про затвердження Порядку складання переліку споживачів та їх обладнання, для якого має бути встановлена екологічна броня електропостачання»</p>	
<p>Акти міністерств та відомств: наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України» наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» наказ Державного комітету України по житлово-комунальному господарству «Про затвердження Правил технічної експлуатації систем водопостачання та водовідведення населених пунктів України»</p>	

Рис. 1. Законодавчі акти, дотримання яких перевіряється під час державного контролю у сфері централізованого водопостачання та водовідведення [3]

У підприємства повинні бути в наявності оригінал діючої ліцензії з централізованого водопостачання та водовідведення, довідка про прийняття заяви про переоформлення ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності, копії ліцензії для відокремлених підрозділів, філій. Водопровідні та каналізаційні мережі повинні належати підприємству на основі права власності або права постійного користування. Відповідно наявність документів, що підтверджують наявність цих прав також перевіряється. Так, наприклад, із 212 земельних ділянок, які використовуються КП «Харківводоканал» для виробничих потреб у 2017 році, державні акти на право постійного користування або власності на землю оформлені на 75 земельних ділянок, тобто лише на 35,4%. Як наслідок за порушення Ліцензійних умов на підприємство накладено штраф. При цьому за результатами перевірки 2016 року документи були оформлені на 31,2% земельних ділянок, а КП «Харківводоканал» оштрафований [4].

Щодо лабораторно-виробничого контролю у підприємства повинні бути наявні діючі свідоцтва про уповноваження (атестацію) лабораторії, яка проводить лабораторно-виробничий контроль, або договори на проведення аналогічних робіт з атестованими лабораторіями інших організацій, у тому числі для водопостачання та водовідведення.

Якщо підприємство здійснює спеціальне водокористування, у нього повинні бути в наявності вчасно оформлені дозволи на спеціальне водокористування. Також повинні бути дозволи на користування надрами, що отримуються в У Державній службі геології та надр України.

Підприємства водопостачання та водовідведення повинні здійснювати свою господарську діяльність за принципом економічної доцільності з метою досягнення найнижчої собівартості діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення. У зв'язку з цим, на підприємстві створюється комітет з проведення конкурсних торгів, засідання якого оформляється відповідними протоколами. Наказом затверджується склад тендерного комітету та розробляється положення про тендерний комітет підприємства.

Важливою складовою перевірки аналіз використання коштів за видами діяльності, обсяги яких передбачені структурою тарифів, одержаних у результаті провадження ліцензованої діяльності. В ході цього аналізу перевіряється розподіл коштів за видами діяльності (водопостачання та водовідведення) на відповідність тарифам встановленим постановами НКРЕКП. Так, аналіз відповідності фактичних витрат КП «Харківводоканал» до затвердженої структури засвідчив, що при здійсненні діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення наявні відхилення від встановлених структур тарифів. Фактич-

ний рівень втрат та витрат води в мережах у 2016 році перевищив рівень втрат, передбачений в установлених тарифах на 10,6%, що в свою чергу означає, що підприємство не дотримується вимог законодавства України в частині виконання рішень органу контролю. Також може здійснюватись вибіркова перевірка тарифів на послуги з централізованого постачання холодної води та централізованого водовідведення, договорів на централізоване водопостачання та водовідведення з усіма категоріями споживачів та відповідних рахунків на сплату.

З метою обґрунтування запланованих витрат ліцензіатів, які спрямовуються на капітальні інвестиції в будівництво, реконструкцію, модернізацію об'єктів водопостачання та водовідведення, придбання матеріальних та нематеріальних активів та/або сум, спрямованих на повернення кредитів, виплат за договорами фінансового лізингу та інших зобов'язань, які планується використати для фінансування зазначених цілей, ліцензіат розробляє інвестиційну програму та забезпечує її затвердження, погодження, схвалення НКРЕКП. Її наявність, виконання та відповідне використання фінансових коштів також перевіряється. Може проводитись вибіркова перевірка регулярності перерахування коштів, передбачених в установленому тарифі для виконання інвестиційної програми.

На підприємстві повинні бути затверджені технологічні регламенти з експлуатації об'єктів, споруд та мереж централізованого водопостачання та водовідведення, погоджені з Головним санітарним лікарем області, та технічні проекти на розміщення водопровідних мереж, споруд та устаткування.

Оскільки підприємства водопостачання та водовідведення належать до природних монополій, особливо увагу доцільно приділити уникненню зловживанню своїм монопольним становищем. Сюди можна віднести відмову у приєднанні до своїх мереж водопостачання та водовідведення мереж споживачів, припинення своєї діяльності або зменшення обсягів постачання питної води та водовідведення.

Якщо підприємство водопостачання та водовідведення здійснює і інші види господарської діяльності, воно повинно дотримуватись вимог щодо суміщення видів господарської діяльності, установлених НКРЕКП. Також НКРЕКП може встановлювати обмеження щодо суміщення видів господарської діяльності. Звіт про результати провадження (намір щодо провадження) інших, крім, ліцензованих видів діяльності, як і відповіді на запити органів контролю повинні надаватись своєчасно. В наявності повинні бути угоди обов'язкового та добровільного страхування, юридичних, консалтингових, інформаційно-консультаційних послуг тощо.

Особливо важливо, щоб у підприємства водопостачання та водовідведення були укладені договори із усіма споживачами про надання відповідних послуг.

Перевірка договорів укладених КП «Харківводоканал» зі споживачами встановила, що договори заключені лише з 50,5% споживачів. При цьому відсоток укладених договорів з бюджетними установами та іншими організаціями становить 100%, з населенням – 49,6%. Відповідно на підприємство було накладено штраф.

Обов'язково перевіряється наявність в кожній з точок технологічного обліку в системі централізованого водопостачання та водовідведення приладів обліку та своєчасну повірку цих приладів. За цими показниками у КП «Харківводоканал» 100% виконання. Крім цього, кожна точка розподілу послуг з центрального водопостачання та водовідведення повинна бути обладнана приладом комерційного обліку. Перевірка стану забезпечення приладами комерційного обліку показала, що на кінець 2017 року в цілому по споживачах КП «Харківводоканал» обладнано 51,8% споживачів. В повному обсязі приладами комерційного обліку не обладнано жодної з категорій споживачів, за що на підприємство було накладено штраф.

В архіві служби обліку і реалізації води повинні зберігатись технічна документація та паспорти витратомірів і водо лічильників, картотека водопровідних введів, перелік субабонентів (орендарів), документація з питань обґрунтування, установа та затвердження лімітів витрат води з комунального водопроводу промисловим і комунально-побутовим підприємствам, а також лімітів на водовідведення, акти обстежень водопроводів та каналізаційних систем споживачів, матеріали звітності абонентів щодо водоспоживання і водовідведення (за потреби).

Також перевіряється наявність та виконання графіків планово-попереджувальних ремонтів та графіку лабораторно-виробничого контролю, погодженого з місцевими органами Державного санітарного нагляду і органами Мінекобезпеки України. Крім того усі джерела питного водопостачання повинні мати в наявності паспорти (санітарні паспорти).

У підприємства повинні бути укладені договори з енергопостачальними організаціями та згідно частин другої та дев'ятої статті 26 Закону України «Про електроенергетику» у частині зобов'язання додержуватись вимог договору про постачання енергії та за умови неповної оплати за спожиту електричну енергію підприємства повинні обмежити власне електроспоживання до рівня екологічної броні або повністю його припинити в разі відсутності такої [6]. КП «Харківводоканал» немає в наявності екологічної броні електропостачання споживачів та не припинило енергоспоживання. Хоча дане порушення було вказане в акті перевірки, підприємство у судовому порядку довело неможливість обмеження і відключення електропостачання об'єктів КП «Харківводоканал».

На підприємстві водопостачання та водовідведення створюється інспекція промислового водовід-

ведення, що здійснює контроль за скидом стічних вод. Діяльність інспекції промислового водовідведення повинна забезпечувати ефективний контроль за виконанням договірних умов скидання стічних вод підприємств та організацій як за кількісними, так і за якісними показниками, попереджати можливість залпових скидів концентрованих розчинів шкідливих речовин, вчасне виявлення порушень і застосування економічних санкцій проти порушників. Якщо підприємством зафіксовано випадки скидання абонентами стічних вод з перевищенням допустимих концентрацій, здійснюються відповідні нарахування за перевищення граничнодопустимих концентрацій. Часто їх сплата пов'язана з претензійно-позовною роботою.

Крім того, дуже важливим пунктом є своєчасно подана, достовірно та правильно заповнена обов'язкова звітність підприємств водопостачання та водовідведення. Наприклад, перевірка НКРЕКП КП «Харківводоканал» виявила факти невідповідності між даними зазначеними у різних формах звітності. У формах наявні розбіжності через не ґрунтування всіх показників звітів на достовірних даних первинного обліку, що не забезпечує можливість порівняння і контролю даних.

Висновки

Діяльність у галузі централізованого водопостачання та водовідведення є досить складною та включає багато зобов'язань зі сторони підприємства, що працює у цій сфері. Зокрема, зобов'язань перед державою, місцевими органами самоврядування, споживачами та природою. Враховуючи особливий статус підприємств водопостачання та водовідведення, вони є об'єктом особливої уваги з боку контролюючих органів. Це збільшує як кількість перевірок, так і кількість вимог, яких повинні дотримуватись дані підприємства. У зв'язку з цим юридична безпека стає однією з основних складових фінансово-економічної безпеки підприємств водопостачання та водовідведення. Велика кількість нормативно-правових актів та органів, що регулюють їх діяльність роблять правильну організацію подання звітності, укладення договорів зі споживачами та іншими організаціями, відповідність Ліцензійним умовам та вимогам законодавства особливо важливими в забезпеченні безперервної та результативної роботи підприємств водопостачання та водовідведення.

Наприклад, на КП «Харківводоканал» в ході перевірки контролюючим органом виявлено ряд порушень. При цьому, ці порушення повторюються з року в рік. До них належать, зокрема, недотримання фінансового плану використання коштів інвестиційної програми, порушення правил подання звітності, відсутність укладених угод із споживачами та правильно оформлених документів на земельні ділянки. Як на-

слідок, на підприємство щороку накладається штраф у розмірі 85 тис.грн.

Вважаємо, що підприємства водопостачання та водовідведення повинні приділяти значну увагу забезпеченню своєї юридичної безпеки в частині відповідності вимогам законодавчих актів, ведення претензійно-позовної роботи, пророблення договірної документації, оскільки ризиків у цій сфері в діяльності підприємств водопостачання та водовідведення більше, ніж у діяльності типових підприємств.

Література

1. Журавель, М. Ю. Практичні аспекти оцінки рівня правової безпеки підприємства [Текст] / М. Ю. Журавель, Т. В. Полозова, О. В. Стороженко. // Вісник економіки, транспорту і промисловості. – 2013. – №41. – С. 166–169.
2. Закон України «Про електроенергетику» №1, 1998 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575/97-%D0%B2%D1%80>
3. Офіційний сайт НКРЕКП [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua/>
4. Офіційний сайт КП «Харківводоканал» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vodokanal.kharkov.ua/content/about>
5. Постанова НКРЕКП «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення» №307 від 22.03.2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0307874-17>
6. Постанова НКРЕКП «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення» №1131 від 14.09.2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1131874-17>

References

1. Zhuravel, M. Yu., Polozova, T. V., Storozhenko, O. V. (2013). Practical Aspects of Assessing the Level of Legal Safety of an Enterprise. *Bulletin of economy, transport and industry*, 41, 166-169.

SPECIAL CHARACTERISTICS OF LEGAL SECURITY OF WATER SUPPLY AND WASTEWATER DISPOSAL ENTERPRISES

T. Momot¹, V. Panov¹², V. Shpilko¹, T. Hajlo¹

¹O.M. Bektov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

²Kharkivvodokanal, Communal Enterprise, Kharkiv, Ukraine

The article is devoted to the study of the peculiarities of the activities of water supply and water management enterprises and the identification of the factors of threats to their legal security. Taking into account the special status of water supply and wastewater disposal enterprises, on the one hand, as communal enterprises, which activities are regulated by local governments and state, and on the other, as enterprises that are subjects of natural monopolies, they are characterized by certain features ensuring their financial and economic security, especially legal component. This increases both the number of inspections and the number of requirements that must be met by the enterprise. In this regard, legal security becomes one of the main components of the financial and economic security of water supply and sewage enterprises. A large number of normative legal acts and bodies regulating their activities make proper organization of reporting, concluding contracts with consumers and other organizations, compliance with Licensing Terms and requirements of legislation is especially important in ensuring the uninterrupted and efficient operation of water supply and water supply enterprises. The regulatory environment of the activities of the water supply and wastewater disposal enterprises and risks associated with it are considered. The main reasons for imposing fines on water supply and wastewater disposal enterprises are revealed. Water supply and wastewater disposal enterprises should pay close attention to ensuring their legal security in terms of compliance with the requirements of the legislation, the conduct of claims and lawsuits, and the preparation of contractual documents, since the risk in this area in the activities of water supply and wastewater disposal enterprises is higher than in typical businesses.

Keywords: legal security, threat, communal enterprises, financial and economic security, regulatory environment.

2. *Law of Ukraine* (1998) "On Electricity" No 1, Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575/97-%D0%B2%D1%80>
3. *Official website of NKREKP* (n.d.). Retrieved from: <http://www.nerc.gov.ua/>
4. *Official site of Communal enterprise "Kharkivvodokanal"* (n.d) Retrieved from: <https://vodokanal.kharkov.ua/content/about>
5. *NKREKP Resolution* (2017) "On Approval of Licensing Conditions for Conducting Economic Activity on Centralized Water Supply and Water Disposal" No. 307 dated March 22, 2017 Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0307874-17>
6. *NKREKP Resolution* (2017) "On Approval of the Procedure for the Development, Approval and Approval of Investment Programs of Business Entities in the Sphere of Centralized Water Supply and Water Management" No. 1131 dated September 14, 2017 Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1131874-17>

Рецензент: д-р економ. наук проф. О.В. Димченко, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

Автор: МОМОТ Тетяна Валеріївна д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова E-mail - tvmomot@gmail.com

Автор: ПАНОВ Віталій Володимирович аспірант кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова Генеральний директор КП «Харківводоканал» E-mail - office@vodokanal.kharkov.ua

Автор: ШПІЛЬКО Валерій Леонідович аспірант кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова E-mail - shpilko_v@ukr.net

Автор: ХАЙЛО Тетяна Олегівна магістрант кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова E-mail - tvmomot@gmail.com